

28 Μαΐου 2017

Ορθοδοξία: Η Εκκλησία των Αγίων Πατέρων (Παντελής Πάσχος, Καθηγητής Αγιολογίας- Υμνολογίας - Ποιητής - Θεολόγος)

/ [Πεμπουσία](#)

Υπάρχει πολλή σοφία και μεγάλη σύνεση στον τρόπο, με τον οποίον η αγία Εκκλησία μας καθόρισε τον εορταστικό κύκλο του εκκλησιαστικού λειτουργικού χρόνου. Κ'έχει πολύ βαθειά σημασία το γεγονός της συχνής υπομνήσεως, που κάνει η Εκκλησία στους πιστούς, με τις μνήμες ή τις Κυριακές των αγίων Πατέρων: θέλει να μας δείξει αυτούς που αγωνίστηκαν κ' έφτασαν μέχρι και το μαρτυρικό θάνατο, για να μείνει καθαρή κι αμόλυντη η πίστη των ορθοδόξων. Μας θυμίζει τους μεγάλους πολέμους, μέσα στις ταραγμένες εποχές στη ζωή της Εκκλησίας, και τους αγώνες των Πατέρων, που, με τη χάρη του Θεού, πάντοτε καταλήγουν στη νίκη της Ορθοδοξίας. Αυτό είναι για μας μια ελπίδα, αλλά και μια μεγάλη κ' επίσημη διάψευση των φόβων, των αγωνιών και ανησυχιών μας για το μέλλον της

Ορθοδοξίας, που νομίζουμε πως οι αιρέσεις και οι πόλεμοι που κάθε μέρα αντιμετωπίζει -έσωθεν και έξωθεν- θα την εξαντλήσουν τάχα και θα την αφανίσουν.

Οι γιορτές των αγίων Πατέρων μας δείχνουν, πως η Εκκλησία πέρασε πολύ πιο δύσκολες στιγμές απ' τις σημερινές, αλλά με το να μείνει σταθερή στα ορθόδοξα δόγματα και στη γερή κι ασάλευτη πέτρα της Παραδόσεως στερεωμένη, νίκησε πάντοτε τους πολεμικούς της, όποιοι κι αν ήταν αυτοί, κ' έβγαινε ύστερ' από κάθε μάχη πιο λαμπερή και πιο φωτεινή και με περισσότερα κάστρα γύρω της, που οι Πατέρες έχτιζαν για να φυλάξουν τους αρίφνητους θησαυρούς της αγίας μας Ορθοδοξίας. Έτσι, με τους αγώνες και τους πολέμους που αντιμετώπιζαν οι άγιοι Πατέρες της Εκκλησίας, απαντούσαν στους εχθρούς της Ορθοδοξίας μ' ένα πλήθος συνοδικών κανόνων και δογμάτων, που ερμηνεύουν αυθεντικά την Αγία Γραφή και θεμελιώνουν με το βίο και τη διδασκαλία τους την Παράδοση της Ορθοδοξίας, που είναι η ωραιότερη, η αληθινότερη και -παρόλες τις ποικιλίες και αποχρώσεις στη διδασκαλία των αγίων Πατέρων- η πιο πολύ σφιχτά ενωμένη, απ' όλες τις παραδόσεις, με το πνεύμα του Ευαγγελίου· γιατί η «συμφωνία» που υπάρχει μέσα στο θείο χορό των αγίων Πατέρων και η οποία δείχνει τη βιωματική συνοχή της Εκκλησίας, είναι καρπός και αποτέλεσμα του θείου φωτισμού και της χάριτος του Θεού.

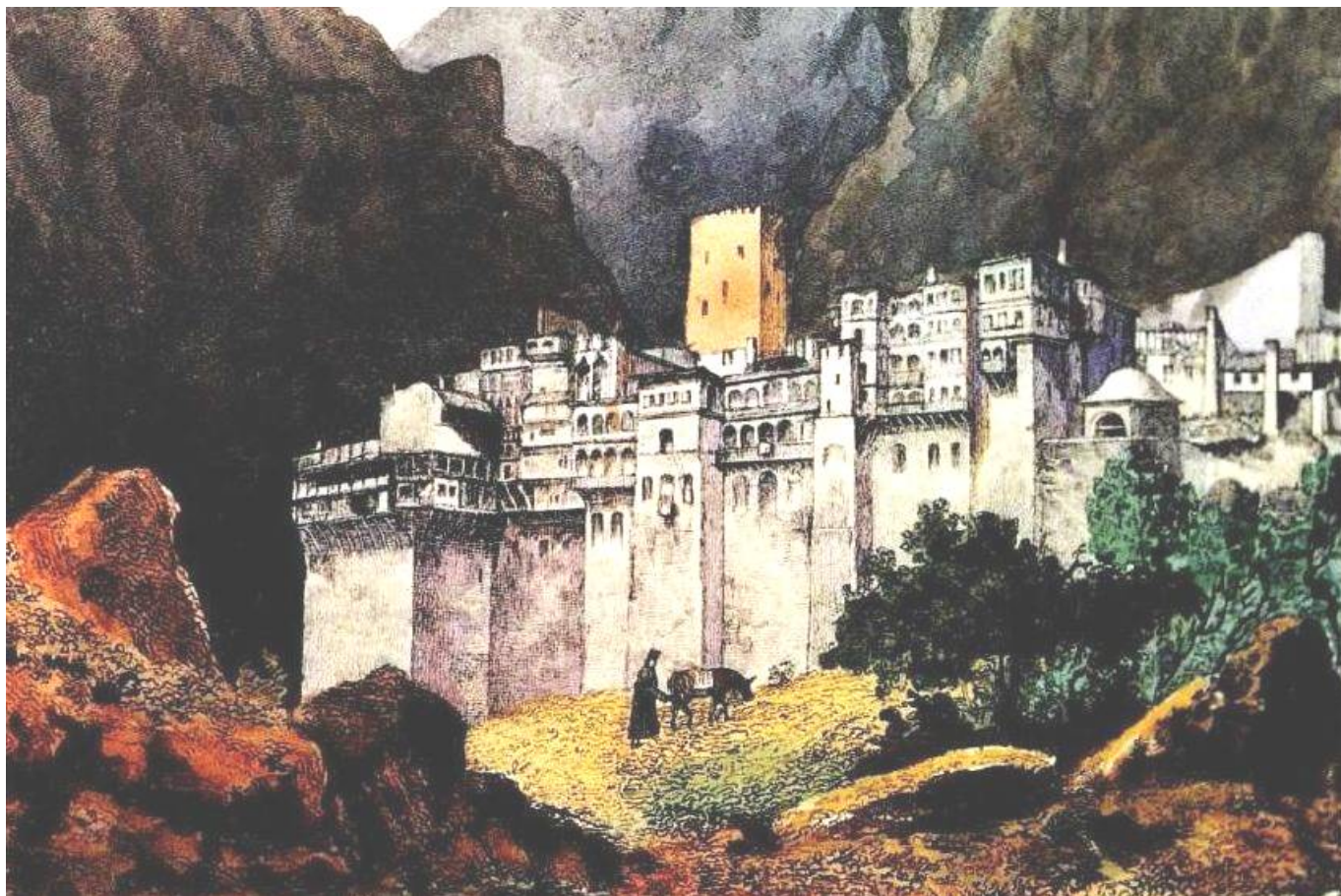
Οι άγιοι Πατέρες, με το ορθό δόγμα της πίστεως και με την αγία ζωή τους, είχαν γίνει άξιοι των επιλάμψεων του αγίου Πνεύματος, το Οποίο κυρίως τους φώτιζε να ερμηνεύουν και να διδάσκουν ορθά το άγιο Ευαγγέλιο, και να το προσφέρουν, ανάλογα με την προσληπτικότητα μας, ως δόγμα, ως λόγο και ως ζωή. Να γιατί - πολύ εύστοχα- ονομάζεται η αγία Ορθοδοξία μας Εκκλησία των αγίων Πατέρων. «Διότι την υπερφυά παρουσίαν του αγ.Πνεύματος εντός της Εκκλησίας, διά των Πατέρων εμάθομεν. Την ερμηνείαν του Ευαγγελίου της χάριτος του Χριστού, οι Πατέρες έδωκαν εις τον κόσμον: Τι θα ήτο η Εκκλησία δίχως «τα πάγχρυσα στόματα του Λόγου», τους «οπλίτας παρατάξεως Κυρίου», τα «οργανα του αγ. Πνεύματος»; Ίδετε τον κονιορτοποιήσαντα την Εκκλησίαν Προτεσταντισμόν. Καταμάθετε τας αντορθοδόξους καινοτομίας, τας αιρέσεις, τας υπερβολάς, την εγκοσμιότητα της Ρωμαιοκαθολικής Εκκλησίας, υποκαταστησάσης την δι' αγίου Πνεύματος πυριζομένην ακράδαντον αυθεντίαν των Πατέρων, διά των εξ υψηλοφροσύνης επίσφαλών ανθρωπίνων συλλογισμών (αλάθητον του Πάπα κ.λ.π.). Φοβήθητε την επιφαινομένην νόθευσιν του Ευαγγελίου εν τη Εκκλησία. Αποτολμά ο λόγος να υποστηρίξη, ότι οι Άγιοι Πατέρες αποτελούν τα ασφαλή μέτρα της περί Θεού και ανθρώπων καθολικής και επί μέρους αληθείας. Αυτοί είναι οι οξυδερκείς της Εκκλησίας οφθαλμοί... οι απλανείς οδηγοί, οι φυσικοί ερμηνείς του Ευαγγελίου, ως θεωρίας και πράξεως» (Θεοκλήτου Διονυσιάτου, Αθωνικά άνθη, σελ. 113).

Η Ορθόδοξος Εκκλησία μας στηρίζεται πάνω στην αγία Γραφή και στην ιερά Παράδοση, δηλ. στο Άγιον Ευαγγέλιο και στους αγίους Πατέρας. Όλος ο αγώνας των τέκνων της Εκκλησίας είναι να φτάσουν στη θείαν αλήθεια και σωτηρία της ψυχής τους, διά μέσου της αγιότητας, που διδάσκει το άγιο και ιερόν Ευαγγέλιο. Γι' αυτό κ' ένας νεώτερος συγγραφέας λέγει για την Εκκλησία του Θεού, πώς «είναι οι κληθέντες άγιοι, η συνάθροισις των πιστών, των κληθέντων εις αγιότητα» (Κορέσιος). Για να φτάσουμε, όμως, στη σώζουσα αλήθεια του Ευαγγελίου, χρειαζόμαστε ένα έμπειρον οδηγό· γιατί, κι αμαρτωλότητα πολλή έχει σκοτίσει τα πνευματικά μάτια μας, και η πείρα μας λείπει για πνευματικές πορείες τόσο φοβερές, και οι κίνδυνοι που μας περιμένουν σ' αυτό το δρόμο είναι μεγάλοι και δυσκολοπολέμητοι. Κι αυτός ο οδηγός δεν είναι άλλος απ' την Παράδοση των Πατέρων της Ορθοδοξίας. Οι φωτεινότεροι οδηγοί της πορείας μας προς τη σωτηρία είναι οι άγιοι Πατέρες.

Έξω απ' αυτούς караδοκεί ο κίνδυνος των αιρέσεων. Ας μη μας κατηγορήσει εδώ κανείς, πως υπερτονίζουμε τη σημασία της Παραδόσεως εις βάρος της αγίας Γραφής. Τα άκρα του Προτεσταντισμού και του Ρωμαιοκαθολικισμού δεν ανήκουν στις συνήθειες της Ορθοδοξίας, η οποία πλησιάζει τον απλό αλλά βαθύ και υψηλό σε σώζοντα νοήματα λόγο του Θεού, με την ταπείνωση και την αγιότητα των

αγίων Πατέρων. Η Εκκλησία μας τάχει ενωμένα Ευαγγέλιο και Παράδοση. Ούτε Ευαγγέλιο θα υπήρχε, αν δεν μας τα διέσωζε η Παράδοση και δεν το ερμήνευαν οι πνευματέμφοροι άγιοι Πατέρες· ούτε άγιοι Πατέρες μπορούν να νοηθούν δίχως τη θεωρία του Ευαγγελίου. Οι άγιοι Πατέρες είναι η πράξη του Ευαγγελίου. Μια πράξη, που ενώνει διά των μυστηρίων της σωτηρίας τη ζωή όλης της Εκκλησίας κάτω απ' το σταυρό του Χριστού. «το γαρ της Εκκλησίας όνομα, λέγει ο θεός Χρυσόστομος, ου χωρισμού, αλλ' ενώσεως και συμφωνίας εστίν όνομα». Αυτή η πράξη μας δείχνει πως η ορθή διδασκαλία είναι καρπός αγίας ζωής. Αν η θεολογία των Πατέρων ήταν μια απλή γνώση, δίχως τη βίωση του λόγου του Θεού, η θεολογία τους δεν θα διέφερε απ' τις ευσεβείς φλυαρίες των αιρετικών.

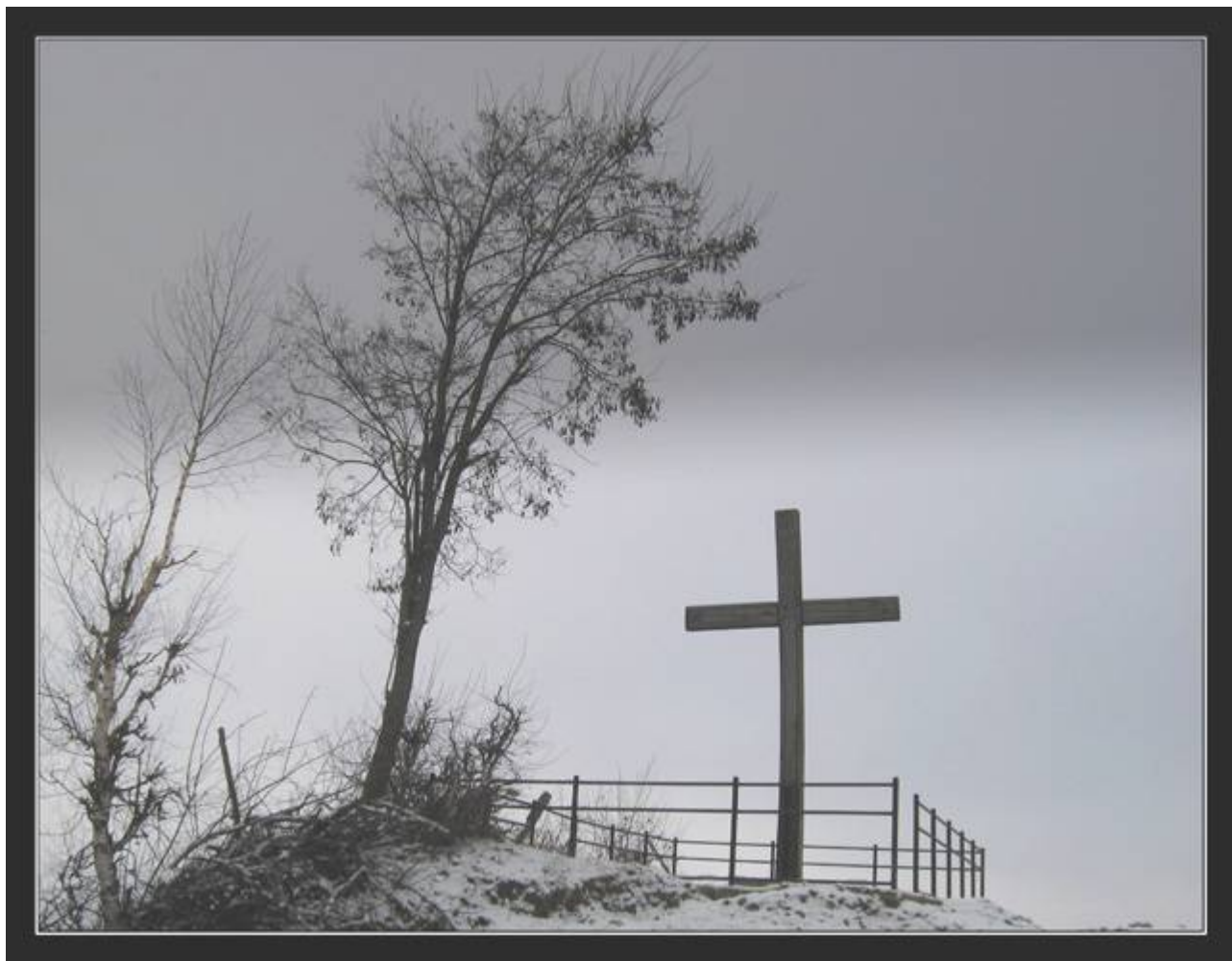
Γιατί κ' οι αιρετικοί ήταν δεινοί στη μόρφωση και στη γνώση. Αλλά η εκτροπή τους απ' την οδό της αγιότητας (στους πιο πολλούς, τουλάχιστον, αυτή είναι η σπουδαιότερη αιτία), τους έρριξε σε σατανικές αιρέσεις και τους παρέσυρε έξω απ' την Εκκλησία. Έξω, όμως, από τον αγιασμένο περίβολο της Εκκλησίας, κατά την αρχαία ρήση του αγίου Κυπριανού, δεν υπάρχει σωτηρία - «extra ecclesiam nulla salus». Βγαίνοντας κανείς απ' την Εκκλησία, για οποιοδήποτε λόγο, είναι σαν να παραδίδει τον εαυτό του στη δυναστεία του σατανά, όπως λέγει ο Μέγας Φώτιος: «οι γαρ των εκκλησιών εξωθούμενοι, έξω της θείας γινόμενοι κηδεμονίας, υπό την βουλήν και δυναστείαν πίπτουσι του σατανά». Μ' αυτούς τους αιρετικούς μοιάζουν κ' εκείνοι, που για να δικαιολογήσουν την εγωϊστική τους και σατανική φυγή από την Εκκλησία, ρίχνουν το βάρος στους λειτουργούς της Εκκλησίας, λέγοντας: «Με αυτόν τον ιερέα, και με αυτόν τον επίσκοπο, δεν μπορώ να προσευχηθώ σκανδαλίζομαι. Προτιμώ να κάμω την προσευχή μου στο σπίτι, στο χωράφι, στην αίθουσα ενός συλλόγου ή όπου αλλού, παρά να πάω στην Εκκλησία, που διακονείται από αυτά τα πρόσωπα...». Πόσο, αλήθεια, θα χαίρεται ο σατανάς, με κάτι τέτοιες δικαιολογίες των ευσεβοφρόνων πιστών!

Δεν είναι ο τόπος εδώ να εξηγήσουμε με λεπτομέρειες όλη την τακτική του σατανά σ' αυτό τον πόλεμο τον εσωτερικό. Πρέπει όμως να πούμε, πως αυτοί οι τύποι, πολλές φορές είναι πιο επικίνδυνοι από πολλούς αδιάφορους ή άθεους. Στις Πράξεις των Αποστόλων βρίσκεται μια σχετική ομιλία του Αποστόλου Παύλου, προς τους πρεσβυτέρους της Εκκλησίας της Μιλήτου και της Εφέσου: «και εξ υμών αυτών αναστήσονται άνδρες λαλούντες διεστραμμένα, του αποσπών τους μαθητάς οπίσω αυτών» (Πράξ. κ' 30). «Δεν είναι ανάγκη, λέγει ένας σύγχρονος ποιμήν και εκκλησιαστικός συγγραφέας, να ονομάσωμεν αυτούς τους «εξ ημών αυτών», περί των οποίων ομιλεί ο Απόστολος. Είναι όλοι ανεξαιρέτως όσοι θέτουν σκοπόν των «αποσπών τους μαθητάς οπίσω αυτών» -να αποσπούν τους πιστούς και να τους σύρουν οπίσω των, να δημιουργούν συμπαθείας και προτιμήσεις γύρω από τα πρόσωπά των και να γίνονται αρχηγοί κομμάτων εις την Εκκλησίαν. Οι αληθινοί ποιμένες δεν χωρίζουν τους πιστούς και δεν προβάλλουν τον εαυτόν τους μεταξύ των πιστών, δεν τους καταταραννούν ψυχικώς, και δεν δεσμεύουν την πνευματικήν των ελευθερίαν. Διότι αυτό συμβαίνει, με όσους κινούνται και δρουν έξω από την παράδοσιν και την τάξιν της Εκκλησίας· δημιουργούν ένα κύκλον εντος της Εκκλησίας και εις το κέντρον του κύκλου τοποθετούν τον εαυτόν τους» («Οικοδομή» εβδομαδιαία, έτος Β' άρ. 22, 29 Μαΐου 1960). Τους κινδύνους αυτούς φοβάται κι ο ιερός Χρυσόστομος, όταν συμβουλεύει εκείνους που έχουν ελαττωμένη την εμπιστοσύνη τους προς τα πρόσωπα της Εκκλησίας και θέλουν ν'

απομακρυνθούν απ' την ευλογημένη μάνδρα της: «μένε εις την Εκκλησίαν, λέγει, και ου προδίδοσαι υπό της Εκκλησίας· αν δε φύγης από Εκκλησίας, ουκ αιτία η Εκκλησία. Εάν μεν γαρ ης έσω, ο λύκος ουκ εισέρχεται· εάν δε εξέλθης έξω, θηριάλωτος γίνη· αλλ' ου παρά την μάνδραν τούτο, αλλά παρά την σην μικροψυχίαν. Εκκλησίας γαρ ουδέν ίσον».

Πρέπει επίσης να προσέχουμε πολύ στη σύγχυση που δημιουργεί ο σατανάς με τις διαβολές του γύρω απ' τό αιώνιο θέμα της Εκκλησίας και των φορέων της ιερωσύνης. Δεν μπορούμε, δυστυχώς, να έχουμε πάντοτε ιερείς ή επισκόπους του ύψους του Χρυσοστόμου ή του αγ. Ισιδώρου του Πηλουσιώτη. Αλλ' αυτό δεν πρέπει να μας απομακρύνει από την Εκκλησία. Αν μπορούμε, πρέπει να προσευχόμαστε γι' αυτούς, ή να μπούμε κ' εμείς μέσα στο δοκιμαζόμενο σκάφος της Εκκλησίας και, με τον άγιο βίο μας και την ορθή διδασκαλία, να διακονήσουμε το Ευαγγέλιο, και όχι να αποσπάσουμε μια μερίδα πιστών, τάχα για να εκδικηθούμε τον ιερέα ή τον επίσκοπο, και να φτιάξουμε δική μας Εκκλησία ή δικό μας σύλλογο, πράγμα πολύ συνηθισμένο σήμερα «της μόδας», όπως λέγει ο Παπαδιαμάντης κάπου: «θα ήτο θρασύτης εκ μέρους μας, λέγει, αν ενομίζαμεν ότι έπρεπε να κάμωμεν ενταύθα λόγον περί τινων άλλων διακεκριμένων θεολόγων, οίτινες μετέφερον τας θρησκευτικάς συνάξεις εις μίαν αίθουσαν συλλόγου. Πολύ παράξενοι δεν είμεθα και εννοούμεν κάλλιστα, ότι καθ' ον τρόπον υπάρχουσι λ.χ. φωτογράφοι της μόδας, φραγκορράπτει της μόδας κ.λ.π., ούτως επόμενον είναι να υπάρχουσι και θεολόγοι της μόδας»! Αλλά σ' ενα άλλο σημείο ο Παπαδιαμάντης ξεκαθαρίζει τη στάση των πιστών τέκνων της Εκκλησίας -και απέναντι σ' Εκείνη και απέναντι στους φορείς της ιερωσύνης- όταν απαντά στο «Λόγο» του Απ. Μακράκη: «Εγώ είμαι τέκνον γνήσιον της Ορθοδόξου Εκκλησίας, εκπροσωπούμενης υπό των Επισκόπων της. Εάν δε τυχόν πολλοί τούτων είναι αμαρτωλοί, αρμοδία είναι να κρίνη μόνη η Εκκλησία και μόνον το άπειρον έλεος του Θεού ημείς πρέπει να επικαλούμεθα». Πρέπει, πραγματικά, να προσέχει πολύ ο χριστιανός, γιατί ο σατανάς χρησιμοποιεί με καταπληκτική ευκολία και πονηριά και τα δεξιά και τ' αριστερά όπλα, για να μας βγάλει απ' το δρόμο της Εκκλησίας, κ' ύστερα να μας παραδώσει «εις νουν αδόκιμον», να μας διχάσει και από τους φίλους και ομοιδεάτες μας, και να μας ρίξει στην απώλεια.

Πρέπει, να υπογραμμίσουμε, με πολλή λύπη, μια νοσηρή κατάσταση που υπάρχει στους ορθοδόξους χριστιανούς της Εκκλησίας μας σήμερα, που αδιαφορούν για τα δόγματα των Πατέρων και τη γραμμή της Ορθοδοξίας. Έτσι αφήνεται ελεύθερο το έδαφος σ' ένα πλήθος καλοθελητών, που άλλοτε με το πρόσχημα της «φιλανθρωπίας» του δολλαρίου και άλλοτε της «διδασκαλίας» του λόγου του Θεού, κάνουν θραύση μέσα στο ευσεβές ποιμνιο της Ορθοδοξίας. Αυτοί οι βαρείς λύκοι, που πολεμούν την ενότητα της Εκκλησίας, έχουν πολλά ονόματα, αλλά τα πιο φοβερά είναι των «Χιλιαστών» («μαρτύρων του Ιεχωβά»), των «Ευαγγελικών», των «Αντβεντιστών», των παραλλαγμένων κάπως και μεταμορφωμένων Ρωμαιοκαθολικών κ.ά. Εμείς, βέβαια, δεν δίνουμε και πολλή σημασία, γιατί δεν υποψιαζόμαστε τι κινδύνους κρύβει η αλιεία αυτή εκ μέρους των αιρετικών στα νερά της Ορθοδοξίας, όπου τα «χωρικά ύδατα» δεν φυλάγονται όπως πρέπει από μας. Οι Πατέρες όμως λέγουν, πως η αίρεση είναι θάνατος και χωρισμός από το Θεό. Σ' ένα βιβλίο παμπάλαιο της Ορθοδοξίας βρίσκεται τούτο το γεγονός, που αναφέρεται στον αββά Αγάθωνα. Μερικοί ασκηταί, που άκουσαν τη φήμη του και τη μεγάλη διάκριση που είχε, πήγαν να τον επισκεφθούν. Θέλοντας να τον δοκιμάσουν αν οργίζεται, τον ρώτησαν: «Εσύ είσαι ο Αγάθων, που λένε πως είσαι πόρνος και υπερήφανος;» –«Ναι, αδελφοί μου, εγώ είμαι». –«Εσύ είσαι ο Αγάθων ο

φλύαρος και κατάλαλος;» -«Ναι, αδελφοί μου, εγώ είμαι». «Εάν είσαι ο Αγάθων ο αιρετικός;» Τότε ο Αγάθων αποκρίθηκε: «Όχι, δεν είμαι αιρετικός!» Οι ασκηταί τον ρώτησαν να τους πει, γιατί όσα του έλεγαν πρώτα τα παραδέχονταν για τον εαυτό του, ενώ το λόγο τούτο, με την κατηγορία του αιρετικού, δεν τον βάσταξε; Κ' εκείνος, ο γέροντας ο άγιος και διακριτικός, τους απάντησε: «Τα πρώτα, εμαυτώ επιγράφω· όφελος γαρ έστι τη ψυχή μου. Το δε αιρετικός, χωρισμός εστι από του Θεού, και ου θέλω χωρισθήναι από Θεού». Οι ασκηταί θαύμασαν την πνευματική σοφία της διακρίσεως του γέροντα κ' έφυγαν πνευματικά οικοδομημένοι.

Η Ορθόδοξη Εκκλησία, είναι το «πίον και τετυρωμένον όρος», που δεν έχει να φοβηθεί τιποτε από τις αιρέσεις και τους αιρετικούς. Όλα τα πράγματα της Εκκλησίας είναι σε μια ιερή ενότητα δεμένα, που δεν αφήνουν περιθώρια για λιποταξίες -στους πραγματικούς τουλάχιστον και συνειδητούς ορθοδόξους. «Έκλυτον γαρ ουδέν, ή υδαρές εν τη Εκκλησία λέγει ο άγιος Κύριλλος Αλεξανδρείας, αλλ' έστι τα πάντα συνεσφιγμένα προς ευσέβειαν». Ο φόβος, όμως, είναι όταν οι αιρέσεις, που μνημονεύσαμε, εκμεταλλεύονται τη δική μας αδράνεια ή αμαρτωλότητα. Κι αυτό γίνεται αιτία να αληθεύει ο λόγος του προφήτου: «το γαρ όνομα του Θεού δι' υμάς βλασφημείται». Γιατί, όσες γνώσεις κι αν έχουμε για την Ορθοδοξία και τους αγίους Πατέρας, δεν πρόκειται να μας ωφελήσουν σε τίποτε, αν δεν βιώσουμε οι ίδιοι ό,τι εκείνοι πρώτα έζησαν κ' ύστερα μας εδίδαξαν. «Ου πας ο λέγων μοι, Κύριε, Κύριε, εισελεύσεται εις την βασιλείαν των ουρανών, αλλ' ο ποιών το θέλημα του Πατρός μου του εν Ουρανοίς». Κ' επειδή η φύση και ο χαρακτήρας της Ορθοδόξου Εκκλησίας, της Εκκλησίας των Πατέρων είναι ασκητικός, πρέπει με άσκηση κ' εμείς να μιμηθούμε το βίο τους, το κατά δύναμη, για να καταλάβουμε τη διδασκαλία τους ως το πιο μυστικό βάθος. Αυτό θα μας δώσει μια καινούργια δύναμη και θα σβήσει τη φλογισμένη δίψα μας. Αυτή την αλήθεια τονίζει χι ο υμνογράφος, στην γ' ωδή του Κανόνος της Κυριακής των Αγ. Πατέρων: «Ανακαθαίρει θολερούς και βορβορώδεις χειμάρρους, εκ πηγών του σωτηρίου αντλήσας, και διψώντα τον λαόν, τον του Χριστού κορέννυσι, των διδαχών τοις ρείθροις, ο των Πατέρων κατάλογος».

Πηγή: Π.Β.Πάσχος, *Έρωσ Ορθοδοξίας*, εκδ. Αποστολικής Διακονίας, Αθήνα 1987.